

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8118 Dep.
0032 OSLO

Hørings svar - ny forskriftsbestemmelse i regelverket om offentlige anskaffelser

Det vises til høringsbrev av 11.11.2016 med referanse 16/2036 hvor departementet inviterer til å inngi uttalelser i anledning nye bestemmelser om minimering av miljøbelastning i ny anskaffelsesforskrift, forsyningsforskrift og konsesjonsforskrift. Bestemmelsene i de tre forskriftene har relativt lik ordlyd. Forslaget til nye forskriftsbestemmelser behandles derfor under ett i vårt hørings svar.

Høgskolen i Sørøst-Norge (HSN) stiller seg positiv til at vi i våre anskaffelser skal legge vekt på å minimere miljøbelastning når vi foretar innkjøp og vil søke å bidra konstruktivt til «det grønne skiftet».

Det følger allerede av lov om offentlige anskaffelser § 5 at vi er forpliktet til å innrette vår anskaffelses praksis slik at den bidrar til å redusere skadelig miljøpåvirkning og fremme klimavennlige løsninger der dette er relevant. Forslaget om nye forskriftsbestemmelser knyttet til miljø går lengre ved at det retter seg mot den enkelte anskaffelse. Vi forstår forslaget slik at de nye forskriftsbestemmelsene gir oss frihet i forhold til måten vi stiller miljøkrav og kriterier på, men at denne friheten begrenses ved at det settes et absolutt krav om å vekte miljø med 30 % i de anskaffelser hvor miljø benyttes som tildelingskriterium.

Som oppdragsgiver ser HSN det som en fordel at vi får handlingsrom når det gjelder måten miljøkrav implementeres på i våre anskaffelser. Forskriftsbestemmelsene, slik de er foreslått, gir oss mulighet til å søke de løsninger som gir best miljøgevinst; Om det er ved å stille kvalifikasjonskrav eller vektlegge miljø som tildelingskriterium.

Forslaget vil stille store krav til kompetanse hos oss som oppdragsgivere. Vi anser det som utfordrende å stille gode miljøkrav på en måte som gir ønsket effekt og samtidig ivaretar forutberegnelighet og likebehandling. Vi ser svært positivt på at Difi vil videreutvikle sin veiledning slik at vi som oppdragsgiver kan settes i stand til å stille gode miljøkrav og følge disse opp. Kompetanse og ressurser er avgjørende for å lykkes med minimering av miljøbelastning ved anskaffelser.

Høgskolen anser miljø for å være et viktig samfunnshensyn når vi skal foreta anskaffelser. Vi anser imidlertid også andre samfunnshensyn for å være viktige, og savner således en helhetlig vurdering av hvordan man ser for seg at de ulike samfunnshensyn skal balanseres mot hverandre og vektas ved tildeling. Stortingets anmodningsvedtak er tydelig på at man ønsker at miljø skal vektas 30 % ved alle offentlige anbud der dette er relevant, men det er samtidig også på det rene at Regjeringen skal utarbeide en stortingsmelding om helhetlig offentlig anskaffelsespolitikk. Vi er usikre på om konsekvensene av å vektlegge miljø med 30 % er tilstrekkelig utredet og ber departementet vurdere

hvorvidt det er hensiktsmessig å avvente innføring av 30 % vektingen av miljø ved tildeling til man har sett på helheten.

Det er grunn til å tro at høyere miljøkrav vil gi økte produksjons- og transaksjonskostnader. Anskaffelser med optimal miljøgevinst kan være kostnadskrevede, og slik sett vil minimering av miljøbelastning måtte skje innenfor det økonomiske handlingsrom som foreligger for oss som oppdragsgiver. Klimavennlige løsninger, og utviklingen av disse, koster. For å nå de ambisiøse målene man legger opp til å nå, kan det være behov for å legge inn økonomiske incentiver som gjør det fordelaktig å tenke grønt både for leverandørsiden og for oppdragsgivere i offentlig sektor. Det vil i så fall gjøre det lettere å få gjennomslag for, og effekt av, økt vektlegging av miljø i våre anskaffelser, særlig i tider med kostnadskutt i vår sektor.

Vi er bekymret for hvordan miljøkravene vil virke for små- og mellomstore bedrifter og for gründere i etableringsfasen. Økte transaksjons- og produksjonskostnader kan være tunge å bære for nyetablerte virksomheter og for små- og mellomstore bedrifter. Større etablerte selskaper vil kanskje her kunne få et konkurransefortrinn siden det er rimelig å anta at disse vil ha mer ressurser til å imøtekomme stadig nye miljøkrav.

For å oppnå effektiv bruk av samfunnets ressurser, hvilket er et viktig formål med anskaffelsesregelverket, er det hensiktsmessig å synliggjøre i hvilke tilfeller det anses særlig relevant å legge vekt på miljø; Hvor anser man at miljøkrav vil gi særlig god effekt? I hvilke anskaffelser har man gode metoder for å beregne, kunne sammenligne og dokumentere miljøbelastning og miljøbesparelser? På hvilken måte kan benytte miljøkrav og kriterier som virkemiddel og samtidig sikre at disse står i forhold til det man skal oppnå med anskaffelsen? I anskaffelser der det er hensiktsmessig med miljøkrav som vil innebærer et krav om forbedring av varer og tjenester, anser HSN innovasjonspartnerskap som et alternativ til konkrete krav til vekting ved tildeling. Økt bruk av innovasjonspartnerskap vil gi leverandørsiden større grad av forutberegnelighet og tid til å tilpasse sine varer og tjenester. Å benytte anskaffelsesregelverket og en 30 % vekting ved tildeling kan muligens bidra til å akselerere «det grønne skiftet», men gode alternativ eller supplement kan også være å sette konkrete miljøkrav til varer og tjenester på områder der en kan oppnå særlig effekt.

Høgskolen i Sørøst-Norge anerkjenner og verdsetter de gode intensjonene bak forslaget til nye forskriftsbestemmelser. Vi ser positivt på departementets forslag til miljøbestemmelser i de nye forskriftene, men mener konsekvensene av et konkret krav til 30% vekting av tildelingskrav bør utredes nærmere. For å akselerere det grønne skiftet på en samfunnsøkonomisk måte er det behov for å synliggjøre når miljøkrav og kriterier er relevant, og ikke minst når det ikke er relevant, hvordan man beregner miljøgevinst og hvilke dokumentasjonskrav som stilles. I tillegg er det viktig å ha et blikk på helheten. Regjeringens utredning om helhetlig offentlig anskaffelsespolitikk kan gi viktig kunnskap og gi et bedre grunnlag for å vurdere hvordan forskriftene på dette området bør innrettes.

Vennlig hilsen

Terje Thomassen
Økonomidirektør
Økonomiavdeling

Kjersti Øverland
Rådgiver
Seksjon for innkjøp

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer.